Euroopa Parlament
2024-2029

Majandus- ja rahanduskomisjon

2024/2053(INI)

17.3.2025

RAPORTI PROJEKT

Euroopa Investeerimispanga finantstegevuse 2024. aasta aruande kohta
(2024/2053(INI))

Majandus- ja rahanduskomisjon

Raportöör: Francisco Assis

SISUKORD

lk

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....3

SELETUSKIRI 10

LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI.....11

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

Euroopa Investeerimispanga finantstegevuse 2024. aasta aruande kohta (2024/2053(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artikleid 2 ja 3,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 15, 126, 174, 175, 177, 208, 209, 271, 308 ja 309 ning protokolli (nr 5) Euroopa Investeerimispanga (EIP) põhikirja kohta,

– võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikleid 41–43,

– võttes arvesse 30. jaanuaril 2025. aastal avaldatud EIP Grupi 2024. aasta tegevusaruannet „Priorities for prosperity“ (Jõukuse prioriteedid),

– võttes arvesse EIP 5. märtsi 2025. aasta investeerimisaruannet 2024/2025 „Innovation, integration and simplification in Europe“ (Innovatsioon, integratsioon ja lihtsustamine Euroopas),

– võttes arvesse 21. juunil 2024. aastal avaldatud EIP Grupi 2024.–2027. aasta strateegilist tegevuskava,

– võttes arvesse 9. veebruaril 2024. aastal avaldatud EIP Grupi 2024.–2026. aasta tegevuskava ja 30. jaanuaril 2025. aastal avaldatud EIP Grupi 2025.–2027. aasta tegevuskava,

– võttes arvesse nõukogu 11. märtsi 2025. aasta otsust (EL) 2025/504, millega muudetakse protokolli nr 5 Euroopa Investeerimispanga põhikirja kohta[1],

– võttes arvesse EIP presidendi Nadia Calviño 4. märtsi 2025. aasta kirja ELi juhtidele,

– võttes arvesse Mario Draghi 9. septembri 2024. aasta aruannet Euroopa konkurentsivõime tuleviku kohta,

– võttes arvesse Enrico Letta 17. aprilli 2024. aasta aruannet „Much more than a market“ (Palju enamat kui turg),

– võttes arvesse Christian Noyeri 25. aprilli 2024. aasta aruannet „Developing European capital markets to finance the future“ (Euroopa kapitaliturgude arendamine tuleviku rahastamiseks),

– võttes arvesse Sauli Niinistö 30. oktoobri 2024. aasta aruannet „Safer Together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness“ (Ühiselt turvalisem – Euroopa tsiviil- ja sõjalise valmisoleku tugevdamine),

[1] ELT L, 2025/504, 14.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2025/504/oj.

– võttes arvesse 13. oktoobril 2021. aastal avaldatud EIP 2021.–2027. aasta ühtekuuluvussuunitlust,

– võttes arvesse 15. juulil 2024. aastal avaldatud EIP kolmandat aastaaruannet EIP Grupi tegevuse kohta ELi ühtekuuluvuspiirkondades,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrust (EL) 2021/523, millega luuakse programm „InvestEU“ ja millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017[2],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrust (EL) 2024/795, millega luuakse Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm[3],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrust (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu[4],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1056, millega luuakse Õiglase Ülemineku Fond[5],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuli 2021. aasta määrust (EL) 2021/1229, mis käsitleb õiglase ülemineku mehhanismi osana loodavat avaliku sektori laenurahastut[6],

– võttes arvesse Euroopa parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/947 (millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009)[7],

– võttes arvesse komisjoni 26. veebruari 2025. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrusi (EL) 2015/1017, (EL) 2021/523, (EL) 2021/695 ja (EL) 2021/1153 seoses ELi tagatise tõhususe suurendamisega määruse (EL) 2021/523 alusel ja aruandlusnõuete lihtsustamisega (COM(2025)0084),

– võttes arvesse komisjoni 29. jaanuari 2025. aasta teatist „ELi konkurentsivõime kompass“ (COM(2025)0030),

– võttes arvesse komisjoni 11. veebruari 2025. aasta teatist „Komisjoni tööprogramm 2025“ (COM(2020)0045),

– võttes arvesse komisjoni 12. veebruari 2025. aasta teatist „Järgmise mitmeaastase finantsraamistiku koostamise tegevuskava“ (COM(2025)0046),

[2] ELT L 107, 26.3.2021, lk 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj.
[3] ELT L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj.
[4] ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.
[5] ELT L 231, 30.6.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1056/oj.
[6] ELT L 274, 30.7.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1229/oj.
[7] ELT L 209, 14.6.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj.

– võttes arvesse komisjoni 26. veebruari 2025. aasta teatist „Puhta tööstuse kokkulepe – konkurentsivõime ja süsinikuheite vähendamise ühtne tegevuskava“ (COM(2025)0085),

– võttes arvesse 25. juulil 2024. aastal avaldatud EIP Grupi 2023. aasta kliimapanga tegevuskava eduaruannet,

– võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste sammast,

– võttes arvesse EIP 6. märtsi 2025. aasta pressiteadet selle kohta, et Euroopa Komisjon ja EIP Grupp panevad aluse uuele üleeuroopalisele taskukohastesse ja kestlikesse eluasemetesse investeerimise platvormile,

– võttes arvesse EIP Grupi analüüsi ja sidusrühmadega konsulteerimise peamisi tulemusi, mida tutvustati 18. juulil 2024. aastal toimunud EIP eluasemeteemalisel seminaril,

– võttes arvesse komisjoni 26. veebruari 2025. aasta teatist „Action Plan for Affordable Energy: Unlocking the true value of our Energy Union to secure affordable, efficient and clean energy for all Europeans“ (Taskukohase energia tegevuskava: meie energialiidu väärtuse kättesaadavaks tegemine, et tagada taskukohane, tõhus ja puhas energia kõigile eurooplastele) (COM(2025)0079),

– võttes arvesse EIP Grupi julgeoleku- ja kaitsetööstuse tegevuskava, mida tutvustati nõukogu (majandus- ja rahandusküsimused) 12. aprilli 2024. aasta istungil Luxembourgis,

– võttes arvesse EIP 14. juuli 2022. aasta rahastamiskõlblikkuse, välistatud tegevuste ja väljajäetud sektorite ajakohastatud loetelu,

– võttes arvesse komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni 4. märtsi 2025. aasta pressiavaldust kaitsepaketi (Euroopa taasrelvastamise kava „ReArm Europe“) kohta,

– võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 1. detsembri 2021. aasta ühisteatist „Global Gateway“ (JOIN(2021)0030),

– võttes arvesse 13. oktoobril 2024. aastal avaldatud EIP Globali mõjuaruannet 2023/2024,

– võttes arvesse 11. novembril 2021. aastal allkirjastatud Euroopa Komisjoni, Euroopa Kontrollikoja ja Euroopa Investeerimispanga vahelist kolmepoolset lepingut,

– võttes arvesse 13. novembril 2018. aastal avaldatud EIP Grupi kaebuste lahendamise mehhanismi menetlusi,

– võttes arvesse EIP Grupi 14. oktoobri 2024. aasta dokumenti „Diversity, Equity and Inclusion at the EIB Group“ (Mitmekesisus, võrdsus ja kaasamine EIP Grupis),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse 2023. aasta veebruaris avaldatud uuringut „Euroopa lisaväärtuse suurendamine üleilmsete probleemide ajastul. Euroopa mõõtme puudumisest tulenevate kulude kaardistamine (2022–2032)“,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55,

– võttes arvesse eelarvekomisjoni arvamust,

– võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A10-0000/2025),

A. arvestades, et EIP Grupi bilansimaht on peaaegu 600 miljardit eurot;

B. arvestades, et EIP kuulub täielikult liikmesriikidele ja selle ülesanne aidata kaasa ELi eesmärkide saavutamisele;

C. arvestades, et EIP on märkinud, et tema koguinvesteeringud jõudsid 2024. aastal enneolematule tasemele, milleks on 88,8 miljardit eurot, millest 50,7 miljardit eurot olid seotud kliima ja keskkonnaga; arvestades, et EIP koguinvesteeringud peaksid 2025. aastal suurenema 95 miljardi euroni;

Üldised märkused

1. tunneb heameelt EIP 2024.–2027. aasta strateegiliste prioriteetide üle, mis kajastavad ELi poliitilisi prioriteete, sealhulgas konkurentsivõimet, rohe- ja digiüleminekut, piirkondlikku ühtekuuluvust, sotsiaalset taristut, nagu eluase, haridus ja tervishoid, ning julgeolekut ja kaitset;

2. rõhutab tungivat nõudmist, et EIP-l peab olema veelgi suurem roll Euroopa investeeringute puudujäägi kaotamisel; kutsub komisjoni ja EIPd üles EIP potentsiaali täielikult ära kasutama; nõuab tungivalt, et liikmesriigid eraldaksid selleks piisavalt rahalisi vahendeid; tuletab meelde, et uus komisjon on seadnud endale eesmärgiks olla nn investeerimiskomisjon;

3. rõhutab, et EIP AAA reiting on oluline väärtus; toonitab, et see reiting tuleneb muu hulgas asjaolust, et EIP on reageerinud ELi poliitilistele eesmärkidele, eelkõige nn kliimapangaks muutumisega[8,9];

4. rõhutab vajadust lihtsustada, optimeerida ja konsolideerida EIP praeguseid ja tulevasi protsesse ja volitusi, et suurendada koostoimet, tulemuslikkust ja tõhusust;

Investeeringute puudujäägi kaotamine ja konkurentsivõime edendamine

5. rõhutab EIP Grupi kui üleeuroopalise investeerimisasutuse olulist rolli nii avaliku kui ka erasektori rahastuse kaasamises ELi prioriteetide täitmiseks ning liikmesriikide toetamises oluliste ja strateegiliste investeeringute rahastamisel;

6. tuletab meelde, et EIP tegevus on oma olemuselt piiratud ja sellel saab olla ainult toetav roll märkimisväärse investeeringute puudujäägi käsitlemises; kordab, et integreeritum majandus- ja rahaliit ning tugevam majandusstruktuur toetaksid EIP tegevust; nõuab seetõttu kiireid ja olulisi edusamme kapitaliturgude liidu osas ja pangandusliidu väljakujundamisel ning alaliste ELi investeerimisinstrumentide ja -vahendite loomist;

7. kutsub komisjoni ja EIP Gruppi üles tegema suuremaid pingutusi, et mobiliseerida sääste tulusateks investeeringuteks, toetades innovatsiooni äriühingute kogu elutsükli

[8] https://www.eib.org/en/investor-relations/index.
[9] https://www.eib.org/files/fi/external/2025-02-10_Ratings_EIB.pdf, lk 3.

jooksul, sealhulgas rohkem kasvufirmasid, kellel on suurema riskiga omakapital ja riskikapitalilaenud, ning tugevdades ELi juhtpositsiooni rohe- ja digivõlakirjade valdkonnas;

8. rõhutab, et riske vähendavad finantsinstrumendid ja eelarvelised tagatised on osutunud võimsaks vahendiks; tunneb muret selle pärast, et programmi „InvestEU“ vahehindamise andmetel võivad paljude finantstoodete rahastamispaketid 2025. aasta lõpuks ilma eelarve suurendamiseta ammenduda;

Digiülemineku edendamine

9. kutsub EIPd üles suurendama digivaldkonnas ELi avatud strateegilise autonoomia rahastamist ning edendama Euroopa digitaristut, uusi ja murrangulisi tehnoloogiaid ning teadusuuringuid;

10. toetab EIP poolt Euroopa tehnoloogialiidrite algatuse laiendamist, et meelitada ligi erakapitali, mis võimaldaks uuenduslikel idufirmadel kasvada edukateks ülemaailmseteks liidriteks;

EIP kui ELi kliimapanga rolli tugevdamine

11. tunneb heameelt EIP kui kliimapanga rolli üle ja selle kooskõla üle ELi kestliku rahanduse raamistikuga, sealhulgas taksonoomiakriteeriumide integreerimise üle; tuletab meelde, et kõik EIP rahavood peavad olema täielikult kooskõlas ELi eesmärgiga saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus ja 2030. aastaks seatud kliimaeesmärkidega;

12. tunneb heameelt EIP kliima- ja keskkonnainvesteeringute üle, mille maht oli 2024. aastal kokku 50,7 miljardit eurot, ületades eesmärki suunata vähemalt 50 % kogurahastusest kliimameetmetele ja keskkonnasäästlikkusele;

13. tunneb heameelt EIP investeeringute üle taastuvenergiasse, energiatõhususse ning elektrivõrkudesse ja elektrienergia salvestamisse, sealhulgas EIP toetuse üle kavale „REPowerEU“;

14. rõhutab vajadust teha suuremaid investeeringuid kliimamuutustega kohanemisse ja neile vastupanu võimesse; ergutab jätkama teadus- ja arendustegevust, sealhulgas uuendusliku tehnoloogia valdkonnas, et olla valmis kliimamuutusteks;

Sotsiaalse taristu, ühtekuuluvuspoliitika ja eluasemega seotud probleemide lahendamine

15. tunneb heameelt EIP peamiste strateegiliste prioriteetide üle tugevdada Euroopa sotsiaalset taristut ja ajakohast ühtekuuluvuspoliitikat kaasava ja kestliku majanduskasvu saavutamiseks kogu Euroopas;

16. kutsub EIPd üles tegema kooskõlas Draghi aruandega suuremaid investeeringuid haridusse, koolitusse, oskuste täiendamisse ja ümberõppesse ning tervishoidu;

17. tunneb heameelt EIP võetud kohustuse üle tegeleda elamumajanduse valdkonnas esineva kahekordse turutõrkega, mis hõlmab inimväärsete, turvaliste ja energiatõhusate eluasemete ebapiisavat pakkumist ning energiatõhususe lõhe kaotamise alast turutõrget;

18. tunneb heameelt EIP taskukohaste ja kestlike eluasemete tegevuskava üle, mille raames on järgmise kahe aasta jooksul kavas teha kümne miljardi euro ulatuses investeeringuid; juhib tähelepanu EIP Grupi analüüsi ja sidusrühmadega peetud kohtumise tulemustele, milles rõhutati, et hinnanguline iga-aastane investeeringute puudujääk on 300–400 miljardit eurot, mis vastab summale, mis on vajalik igal aastal 1,5 miljoni uue elamuüksuse ehitamiseks ja viie miljoni lisaüksuse renoveerimiseks;

Rahu, julgeoleku ja kaitse rahastamine

19. tunneb heameelt EIP ennetava lähenemisviisi üle julgeoleku ja kaitse valdkonnas; rõhutab, et 2024. aastal kahekordistusid sellesse sektorisse tehtud investeeringud ühe miljardi euroni ja et EIP 2025. aasta kava kohaselt kahekordistatakse seda veel kord enneolematu kahe miljardi euroni; rõhutab, et solidaarsusel põhinev Euroopa tasandil toimuv rahastamine on väga oluline, et rahuldada liikmesriikide märkimisväärseid rahastamisvajadusi;

20. tunneb heameelt EIP kavatsuse üle vaadata läbi oma tegevusraamistik, kehtestades sihipärase valdkonnaülese avaliku poliitika eesmärgi edendada Euroopa rahu ja julgeolekut, mida toetavad ambitsioonikad raha- ja kapitalieraldised[10];

21. hoiatab, et EIP Grupi rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide või rahastamise mis tahes kohandamisel, et saavutada kooskõla uute prioriteetidega, tuleb kaitsta grupi finantsseisundit ja tagada ELi muude strateegiliste prioriteetide tulemuslik rahastamine;

EIP naabruskond ja strateegia „Global Gateway“

22. tunneb heameelt EIP olulise toetuse üle Ukrainale, pidades silmas Venemaa täiemahulist ja ebaseaduslikku agressioonisõda; nõuab ELi eelarveliste tagatiste suurendamist, et EIP saaks jätkata ja suurendada avaliku ja erasektori tehinguid Ukrainas;

23. tunneb heameelt EIP rolli üle strateegias „Global Gateway“, kuna see on ülimalt oluline Euroopa ülemaailmse positsiooni jaoks ning reeglitel põhineva mitmepoolse süsteemi, kestliku arengu, demokraatia, inimõiguste ja õigusriigi edendamiseks;

Juhtimine: vastutus ja läbipaistvus

24. rõhutab, et EIP kasvava rolliga peaks kaasnema suurem demokraatlik vastutus ja läbipaistvus; kordab oma nõudmist, et Euroopa Parlament ja EIP sõlmiksid institutsioonidevahelise kokkuleppe;

25. tunneb heameelt 2024. aastal Euroopa Investeerimispangas kehtestatud ametiühingute tunnustamise raamistiku üle;

26. tunneb heameelt EIP mitmekesisuse, võrdsuse ja kaasamise põhimõtete üle, sealhulgas eesmärgi üle, mille kohaselt peaks 2026. aasta lõpuks olema vähemalt 40 % juhtivatest ametikohtadest täidetud naistega;

[10] EIP presidendi Nadia Calviño 4. märtsi 2025. aasta kiri ELi juhtidele.

27. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

SELETUSKIRI

Raportis väljendatakse heameelt EIP 2024.–2027. aasta strateegiliste prioriteetide üle, mis on tihedalt kooskõlas ELi peamiste poliitiliste eesmärkidega, mis näitab panga valmisolekut kohaneda muutuva poliitikaga, jäädes samal ajal pikaajalistele eesmärkidele pühendunuks.

Võttes arvesse mitmeid siseprobleeme, vajadust tulevaste investeeringute järele ja suurenevaid geopoliitilisi pingeid, nõutakse tungivalt, et EIP etendaks suuremat rolli Euroopa investeerimisvajaduste rahuldamisel ja ELi ühiste prioriteetide rahastamisel. EIP Grupp on keskse tähtsusega osaleja era- ja avaliku sektori investeeringute kaasamisel kogu Euroopas ning ülimalt oluline on maksimeerida panga potentsiaali investeeringute võimendamisel. EIP tegutseb aga kindlaksmääratud volituste ja rahastamisvõime raamistikus ning tal saab olla ainult toetav roll Euroopas märkimisväärse investeeringute puudujäägi käsitlemisel. Selle mõju maksimeerimiseks on vaja ulatuslikumat struktuurset ja rahalist toetust, mis tuleks saavutada integreerituma majandus- ja rahaliidu ning tugevdatud majandusstruktuuri abil. Kapitaliturgude liidu ja pangandusliidu väljakujundamine koos alaliste ELi investeerimisinstrumentide ja -vahendite loomisega looks tugevama raamistiku, suurendades Euroopa suutlikkust kaasata investeeringuid tulemuslikult ja kestlikult, ning aitaks kaotada investeeringute puudujäägi kogu ELis. Nii liikmesriigid kui ka komisjon peavad selle saavutamiseks suurendama oma jõupingutusi.

Selle aasta raportis keskendutakse järgmistele põhiteemadele: investeeringute puudujäägi kaotamine ja konkurentsivõime edendamine; digiülemineku edendamine; EIP kui ELi kliimapanga rolli tugevdamine; sotsiaalse taristu, ühtekuuluvuspoliitika ja eluasemega seotud probleemide lahendamine; rahu, julgeoleku ja kaitse rahastamine; ning EIP roll naabruskonnas ja strateegias „Global Gateway“. Lisaks võetakse selles seisukoht EIP juhtimise suhtes ning korratakse nõudmist, et Euroopa Parlament ja EIP sõlmiksid institutsioonidevahelise kokkuleppe.

LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI

Vastavalt kodukorra I lisa artiklile 8 kinnitab raportöör, et ta sai raporti projekti koostamisel sisendmaterjali järgmistelt üksustelt või isikutelt:

Üksus ja/või isik
European Commission
European Economic and Social Committee
European Investment Bank
The European Federation for Public, Cooperative and Social Housing (Housing Europe)

Eespool esitatud loetelu koostamise eest vastutab ainuisikuliselt raportöör.

Kui loetelus on märgitud füüsiliste isikute nimi või ametikoht või mõlemad, kinnitab raportöör, et ta on esitanud asjaomastele füüsilistele isikutele Euroopa Parlamendi andmekaitseteate nr 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), milles on kindlaks määratud nende isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatavad tingimused ja sellise töötlemisega seotud õigused.